

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารและการยอมรับนากรรมของ
 ชาวบ้านในโครงการเตาแก๊สมูลสัตว์ ตำบลท่าข้าม อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัด
 นครพนม เป็นการศึกษาจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง ๑๕๐ ราย โดยแบ่งเป็น
 กลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ทั้งหมด จำนวน ๕๐ ราย และกลุ่มตัวอย่าง
 ชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ จำนวน ๑๐๐ ราย โดยใช้แบบสอบถาม
 เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามออกเป็น
 คุณสมบัติพื้นฐานของชาวบ้าน การเปิดรับข่าวสารเตาแก๊สมูลสัตว์จากสื่อ เอกสาร
 การอบรมและสื่อบุคคล แหล่งที่หาข่าวสารเตาแก๊สมูลสัตว์ สื่อที่พบพบทางการ
 ตักสินใจยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ของชาวบ้าน เหตุผลที่ไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์
 เหตุผลที่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ และเหตุผลที่เลิกยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ แล้ว
 นำข้อมูลที่ต้องการทดสอบสมมติฐานมาวิเคราะห์หาวิธีวิธีการทางสถิติแบบไค-
 สแควร์เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์
 ของชาวบ้านกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ เอกสาร การอบรม สื่อบุคคล และ
 ปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ กระทั่งรายได้ ระดับการศึกษา การมีตำแหน่งในหมู่บ้าน
 การมีลักษณะสากลหรือลักษณะระหว่างท้องถิ่น นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความแตก
 ต่างของสื่อต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตักสินใจยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ของชาวบ้าน
 โดยสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

๑. คุณสมบัติพื้นฐานของชาวบ้าน กลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊ส
 มูดส์คิวและกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊ส มูดส์คิวทั้งหมด ๑๕๐ ราย
 เป็นเพศชาย ๘๐ ราย เพศหญิง ๗๐ ราย โดยในกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊ส
 มูดส์คิวเป็นเพศชาย ๓๒ ราย หรือร้อยละ ๖๔.๐ เป็นเพศหญิง ๑๘ ราย หรือ
 ร้อยละ ๓๖.๐ และในกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊ส มูดส์คิวเป็น
 เพศชาย ๔๘ ราย หรือร้อยละ ๔๘.๐ เป็นเพศหญิง ๕๒ ราย หรือร้อยละ ๕๒.๐

ชาวบ้านทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก
 เกือบทั้งหมด กลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊ส มูดส์คิวมีอายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี
 มากที่สุดคือมีจำนวนร้อยละ ๓๖.๐ ส่วนกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊ส
 มูดส์คิวมีจำนวนอายุตั้งแต่ ๔๖ ปีขึ้นไป มากที่สุดคือมีจำนวนร้อยละ ๒๙.๐
 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ของทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับประถมศึกษา ๑ - ๔ อาชีพ
 หลักของชาวบ้านทั้งสองกลุ่มคือเลี้ยงสัตว์ โดยในกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊ส
 มูดส์คิวมีจำนวนถึงร้อยละ ๙๐.๐ และกลุ่มชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊ส มูดส์คิว
 มีจำนวนร้อยละ ๖๔.๐ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของชาวบ้านในกลุ่มที่ยอมรับ
 เตาแก๊ส มูดส์คิวส่วนใหญ่คือร้อยละ ๕๖.๐ มีรายได้อยู่ในระดับสูง (๔,๕๐๐ บาท
 ต่อเดือนขึ้นไป) ส่วนกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊ส มูดส์คิวจำนวน
 ร้อยละ ๓๔.๐ และ ๓๕.๐ มีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง (๒,๕๐๐ - ๔,๕๐๐
 บาท) และระดับต่ำ (๕๐๐ - ๒,๕๐๐ บาท) ตามลำดับ

จำนวนสุกรที่เลี้ยงปรากฏว่ากลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊ส มูดส์คิว
 ร้อยละ ๕๐.๐ เลี้ยงสุกรมากกว่า ๑๐๐ ตัว ซึ่งเป็นจำนวนที่นับว่าสูง ในขณะที่กลุ่ม
 ตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊ส มูดส์คิวร้อยละ ๕๖.๐ มีสุกรน้อยกว่า ๒๕ ตัว
 ซึ่งเป็นจำนวนที่ต่ำ และร้อยละ ๓๐.๐ มีจำนวนสุกรอยู่ในระดับปานกลางคือ
 ๓๐ - ๕๕ ตัว

สำหรับขนาดของที่ดินทำกินนั้นกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์
จำนวนร้อยละ ๕๐.๐ มีขนาดที่ดินทำกินจำนวน ๒ ไร่ขึ้นไป ในขณะที่กลุ่มตัวอย่าง
ชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์จำนวนร้อยละ ๕๐.๐ มีขนาดที่ดินทำกินค้
กว่า ๑ ไร่ และกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ร้อยละ ๕๐.๐ ถือครอง
ที่ดินทำกินโดยการเป็นเจ้าของ ส่วนกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊
สมูลสัตว์ร้อยละ ๕๐.๐ ถือครองที่ดินทำกินโดยการเช่า

๒. สื่อที่ให้ความสารเตาแก๊สมูลสัตว์และสื่อที่สัมมนาหตุการ
ตัดสินใจยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ของชาวบ้าน จากการสำรวจสื่อที่ให้ความสาร
เตาแก๊สมูลสัตว์มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งคือ เพื่อนบ้านที่มเตาแก๊สมูลสัตว์ อันดับ
สองและสามคือเหมือนกันคือเพื่อนบ้าน มีข้อที่มาสังเกตุว่าถึงแม้ในการเผยแพร่
เตาแก๊สมูลสัตว์ของโครงการเตาแก๊สมูลสัตว์จะมุ่งใช้สื่อบุคคลเป็นหลักในการ
เผยแพร่ และเคยมีการอบรมเรื่องเตาแก๊สมูลสัตว์ พร้อมทั้งแจกเอกสารที่
เกี่ยวกับเตาแก๊สมูลสัตว์ แต่ก็ยังมีชาวบ้านส่วนหนึ่งได้รับทราบขาวสารเตาแก๊
สมูลสัตว์จากสื่อที่มาจากภายนอกเขตโครงการฯ สื่อเหล่านี้ได้แก่หนังสือสาริต
หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามสามารถสรุปได้
ว่าสื่อที่ให้ความสารเตาแก๊สมูลสัตว์แก่ชาวบ้านมากที่สุดคือสื่อบุคคล ซึ่งประกอบด้วย
กวยเพื่อนบ้านที่มเตาแก๊สมูลสัตว์ เพื่อนบ้าน เจาหนาที่ เพื่อนรวมอาชีพ บุคคล
ในครอบครัว และผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

สำหรับสื่อที่สัมมนาหตุการตัดสินใจยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์
ของชาวบ้านมากที่สุดนั้นได้แก่สื่อบุคคลซึ่งเป็นจำนวนถึงร้อยละ ๘๐ ในจำนวนนี้
เพื่อนบ้านที่มเตาแก๊สมูลสัตว์มีบทบาทหตุการตัดสินใจยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์มาก
เป็นอันดับ ๑ เป็นจำนวนร้อยละ ๖๔.๐ รองลงมาคือเจาหนาที่ร้อยละ ๘.๐

การทดสอบสมมุติฐาน

จากผลการวิจัยอาจสรุปได้ว่า

๑. การเปิดรับข่าวสารเตาแก๊สอุตสาหกรรมจากสื่อเอกสารข้อความ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สอุตสาหกรรมของชาวบ้าน ผลการทดสอบนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๒. การเปิดรับข่าวสารเตาแก๊สอุตสาหกรรมจากสื่อเอกสารแผนภาพ โฆษณาไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สอุตสาหกรรมของชาวบ้าน ผลการทดสอบไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๓. การเปิดรับข่าวสารเตาแก๊สอุตสาหกรรมจากการอบรมเรื่อง เตาแก๊สอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สอุตสาหกรรม ผลการทดสอบนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๔. การเปิดรับข่าวสารเตาแก๊สอุตสาหกรรมจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สอุตสาหกรรมของชาวบ้าน ผลการทดสอบนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๕. สื่อบุคคลมีบทบาทต่อการตัดสินใจยอมรับเตาแก๊สอุตสาหกรรมของชาวบ้านมากกว่าสื่อเอกสาร เผยแพร่ เตาแก๊สอุตสาหกรรม การอบรมเรื่อง เตาแก๊สอุตสาหกรรมและสื่ออื่น ผลการทดสอบนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๖. การมีตำแหน่งในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สอุตสาหกรรมของชาวบ้าน ผลการทดสอบนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๗. การมีลักษณะสากลหรือลักษณะระหว่างท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สอุตสาหกรรมของชาวบ้าน ผลการทดสอบนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๘. ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สอุตสาหกรรมของชาวบ้าน ผลการทดสอบนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๙. ระดับรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สอุตสาหกรรมของชาวบ้าน ผลการทดสอบนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

การอภิปรายผล

๑. ผลการทดสอบในเรื่องการเปิดรับข่าวสารเตาแก๊สมูลสัตว์ จากสื่อเอกสารข้อความมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊ส มูลสัตว์ของชาวบ้าน แสดงว่าภายในกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์นั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องความบ่อยครั้งในการอ่านเอกสารข้อความ คือมีชาวบ้านกลุ่มยอมรับที่ไม่เคยอ่านเอกสารเลย ๒๓ ราย หรือร้อยละ ๔๖.๐ อีก ๒๗ รายหรือร้อยละ ๕๔ เป็นชาวบ้านที่เคยอ่านเอกสารโดยแบ่งเป็นเคยอ่านบ้างเล็กน้อยจำนวน ๑๐ รายหรือร้อยละ ๒๐.๐ อ่านพอควรจำนวน ๖ รายหรือร้อยละ ๑๒.๐ และอ่านบ่อยมากเพียงจำนวน ๑๑ รายหรือร้อยละ ๒๒.๐ แสดงว่ายังมีการอ่านเอกสารมากขึ้นซึ่งมีจำนวนของการยอมรับเตาแก๊ส มูลสัตว์โดยเฉลี่ยมากขึ้น ในขณะที่เกี่ยวกับในกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ มีชาวบ้านไม่เคยอ่านเอกสารเลยเป็นจำนวนถึง ๘๖ รายหรือร้อยละ ๘๖.๐ มีผู้อ่านบ้างเล็กน้อยเป็นจำนวน ๘ รายหรือร้อยละ ๘.๐ อ่านบางพอควรจำนวน ๒ รายหรือร้อยละ ๒.๐ และอ่านบ่อยมากเพียงจำนวน ๗ รายหรือร้อยละ ๗.๐ แสดงว่าในกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊ส มูลสัตว์นั้น มีจำนวนของชาวบ้านที่ไม่เคยอ่านเอกสารอยู่มากเมื่อเทียบกับผู้ที่เคยอ่านเอกสาร อย่างไรก็ตามลักษณะจำนวนผู้ที่อ่านเอกสารของทั้งสองกลุ่ม จะมีจำนวนของผู้อ่านในระดับอ่านบ้างเล็กน้อยและอ่านบ่อยมากเป็นจำนวนค่อนข้างมาก แต่ในระดับอ่านพอควรของทั้งสองกลุ่มนั้นมีจำนวนผู้อ่านค่อนข้างต่ำ และถึงแม้การทดสอบจะให้ผลออกมาว่าการเปิดรับข่าวสารเตาแก๊สมูลสัตว์ จากสื่อเอกสารข้อความ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊ส มูลสัตว์ของชาวบ้าน แต่ในกลุ่มที่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ยังมีจำนวนชาวบ้านที่ไม่เคยอ่านเอกสารเป็นจำนวนเกือบครึ่งของกลุ่มประชากรที่ยอมรับทั้งหมดคือ ๒๓ ราย จาก ๕๐ ราย

๒. ผลการทดสอบในเรื่องการเปิดรับสื่อเอกสารแผนภาพโฆษณา
 ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเทปแกสมูลสัตว์ของชาวบ้านนั้น
 ทั้งกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเทปแกสมูลสัตว์และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ยอมรับเทปแกส
 มูลสัตว์ต่างมีจำนวนของชาวบ้านที่ไม่เคยเห็นเอกสารแผนภาพโฆษณาเลยเป็น
 จำนวนที่สูง โดยเฉพาะในกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับนั้นมีจำนวน ๓๘ รายหรือร้อยละ
 ๗๖.๐ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ยอมรับนั้นมีจำนวนถึง ๘๕ ราย หรือร้อยละ ๘๕.๐
 จำนวนของชาวบ้านที่เคยเห็นเอกสารแผนภาพโฆษณาตามจำนวนครั้งก็มีลักษณะ
 ใกล้เคียงกันและเป็นจำนวนที่ต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากมีจำนวนแผนภาพโฆษณา
 น้อยมีการติดประกาศให้เห็นไม่ทั่วทั้งตำบล เพราะชาวบ้านที่ตอบว่าเคยเห็น
 แผนภาพโฆษณาจำนวน ๒๗ รายนั้น มีจำนวน ๑๖ รายที่เห็นภายในหมู่บ้านและ
 ๕ รายตอบว่าได้รับแจกมีอยู่ ๕ รายที่เห็นภายนอกเขตตำบลท่าซาม
 (ดูภาคผนวกหน้า ๘๕) ในจำนวน ๑๖ รายที่เห็นภายในหมู่บ้านนั้นมี ๕ ราย
 ที่เห็นที่บ้านกำนัน และที่ทำการกำนัน นอกจากนั้นโดยลักษณะของแผนภาพโฆษณา
 เองอาจไม่เรียกร้องหรือดึงดูดความสนใจจากชาวบ้านได้เพียงพอ เพราะจาก
 การสอบถามทัศนคติตำบลแล้วปรากฏว่าประชากรทั้งหมดเห็นชอบการเขียนภาพ
 และข้อความเชิญชวนให้สร้างเทปแกสมูลสัตว์ขึ้นในเขตนั้น

๓. ในการทดสอบการเปิดรับข่าวสารเทปแกสมูลสัตว์จากการ
 อบรมเรื่องเทปแกสมูลสัตว์มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเทปแกส
 มูลสัตว์ของชาวบ้านนั้น ปรากฏจากขอมูลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างมีชาวบ้านเคย
 เข้ารับการอบรมเทปแกสมูลสัตว์เพียง ๑๗ รายเท่านั้น ในจำนวนนี้เป็นชาวบ้าน
 ที่ยอมรับเทปแกสมูลสัตว์ ๑๒ ราย เป็นชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเทปแกสมูลสัตว์
 ๕ ราย ชาวบ้านอีก ๑๓๓ รายไม่เคยเข้ารับการอบรม โดยแบ่งเป็นชาวบ้าน
 ที่ยอมรับเทปแกสมูลสัตว์ ๓๘ รายหรือร้อยละ ๗๖.๐ และกลุ่มตัวอย่างชาวบ้าน
 ที่ไม่ยอมรับ ๘๕ รายหรือร้อยละ ๘๕.๐ แสดงว่าแม้การอบรมจะมีความเกี่ยวข้องกับ
 การยอมรับและไม่ยอมรับเทปแกสมูลสัตว์ กล่าวคือจำนวนของชาวบ้านที่เคย

งานการอบรมจะมีการยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์มากก็ตาม แต่ผู้ที่เข้ารับการอบรม
มีจำนวนน้อยมาก ที่เป็นดังนั้นก็เพราะการอบรมในเขตตำบลมีเพียง
ครั้งเดียวเท่านั้น ถ้ามีการจัดให้มีการอบรมบ่อยครั้งและกระจายไปตามหมู่บ้าน
ต่าง ๆ อาจมีชาวบ้านเข้ารับการอบรมมากขึ้นก็ได้

๘. การทดสอบการเปิดรับข่าวสารเตาแก๊สมูลสัตว์จากสื่อบุคคล
มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ของชาวบ้านนั้น ถ้า
คะแนนของสื่อบุคคลในการศึกษาครั้งนี้เป็นผลรวมของความบ่อยครั้งในการสนทนา
เรื่องเตาแก๊สมูลสัตว์กับเจ้าหน้าที่ เพื่อนบ้านที่มีเตาแก๊สมูลสัตว์ เพื่อนบ้าน
เพื่อนร่วมงาน พระสงฆ์ บาทหลวง ครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและบุคคลในครอบครัว
และบุคคลอื่น ๆ

ผลรวมที่ได้แบ่งออกเป็นการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน
ในระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์หาค่าความ
แตกต่างภายในกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับและกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับ จาก
การวิเคราะห์พบว่า มีชาวบ้านเพียง ๑ รายหรือร้อยละ ๒.๐ ของกลุ่มที่ยอมรับ
เตาแก๊สมูลสัตว์ที่มีการ เปิดรับเอกสารจากสื่อมวลชนในระดับสูง ในระดับกลาง
มีชาวบ้านจำนวน ๑๓ รายหรือร้อยละ ๒๖.๐ และมีการ เปิดรับในระดับต่ำมี
๓๖ รายหรือร้อยละ ๗๒.๐ ส่วนในกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊ส
มูลสัตว์ไม่มีผู้ใดเลยที่มีการ เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนในระดับสูง แต่ในระดับ
กลางมีการ เปิดรับ ๑๕ รายหรือร้อยละ ๑๕.๐ และระดับต่ำมี ๕๑ รายหรือร้อยละ
๕๑.๐ จากการคำนวณพบว่ามีความแตกต่างภายในกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับและ
กลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับที่แสดงว่าการ เปิดรับข่าวสารเตาแก๊สมูลสัตว์
จากสื่อมวลชนนั้นมีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ของ
ชาวบ้าน อย่างไรก็ตามแม้ว่าการ เปิดรับข่าวสารเตาแก๊สมูลสัตว์จากสื่อมวลชน
จะมีผลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ของชาวบ้าน แต่จากข้อมูล
ที่ปรากฏแสดงว่าทั้งกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับและกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับ

๗. ผลการทดสอบการมีลักษณะสากลหรือลักษณะระหว่างท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ของชาวบ้าน การมีลักษณะสากลหรือลักษณะระหว่างท้องถิ่นนี้วัดจากการเดินทางออกจากตำบลท่าข้ามไปยังท้องถิ่นอื่น ภายในระยะเวลา ๓ เดือนที่ผ่านมา จำนวนครั้งในการเดินทาง และการไม่เคยเดินทางของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันมากนัก และการกระจายของข้อมูลจากระดับไม่เคยเดินทาง ถึงเดินทาง ๕ ครั้งขึ้นไป ก็เป็นไปในลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมาก แสดงว่าภายในระยะเวลาสามเดือนที่ผ่านมาในชาวบ้านทั้งสองกลุ่มมีจำนวนชาวบ้านที่ไม่เดินทางและที่เดินทางเป็นจำนวนครั้งเท่า ๆ กัน อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลา ๓ เดือนก่อนหน้าที่จะเก็บข้อมูลนั้น เป็นช่วงของฤดูฝนอาจทำให้จำนวนครั้งของการเดินทางของชาวบ้านทั้งสองกลุ่มลดลงได้

๘. ผลการทดสอบระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ของชาวบ้าน เนื่องจากกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ๑ ถึงชั้นประถมศึกษา ๔ คือมีจำนวน ๓๓ รายหรือร้อยละ ๖๖.๐ และจำนวน ๖๗ รายหรือร้อยละ ๖๗.๐ ตามลำดับ จำนวนที่เหลือก่อนหน้านี้กระจายไปตามระดับการศึกษาต่าง ๆ ในจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมาก และทั้งสองกลุ่มมีชาวบ้านที่ไม่มีการศึกษาเพียง ๑๕ รายหรือร้อยละ ๑๒.๗ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยแบ่งเป็นชาวบ้านของกลุ่มที่ยอมรับ ๗ รายหรือร้อยละ ๑๔.๐ และกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับ ๑๒ รายหรือร้อยละ ๑๒.๐ เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อเปรียบเทียบการยอมรับในแต่ละระดับการศึกษาแล้วจะปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์จะมีจำนวนผู้มีการศึกษาในแต่ละระดับสูงกว่า

๙. ผลการทดสอบระดับรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับและไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ เนื่องจากแต่ละระดับรายได้ของชาวบ้านทั้งกลุ่ม

ที่ยอมรับและควบคุมตัวอย่างที่ไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์นั้น มีจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนักพอที่จะชี้ว่าระดับรายได้มีผลต่อการยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ ในเรื่องระดับรายได้ไม่มีข้อสังเกตจากนักศึกษาที่ออกสัมภาษณ์เก็บข้อมูลว่ารายได้ที่ชาวบ้านตอบนั้นส่วนใหญ่จะไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ตลอดจนเครื่องใช้ อุปกรณ์ที่ปรากฏขณะสัมภาษณ์ ชาวบ้านมักจะบอกรายได้ต่ำกว่าที่คาดหมาย อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้ยึดถือตามจำนวนรายได้ที่ชาวบ้านให้สัมภาษณ์

ภายในกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์มีชาวบ้านที่มีระดับรายได้สูง ๒๓ รายหรือร้อยละ ๔๖.๐ มีระดับรายได้ต่ำ ๑๒ รายหรือร้อยละ ๒๔.๐ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับมีระดับรายได้ต่ำเป็นจำนวน ๓๕ รายหรือร้อยละ ๓๕.๐ และมีระดับรายได้สูง ๒๗ รายหรือร้อยละ ๒๗.๐ ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์จะมีระดับรายได้สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างชาวบ้านที่ไม่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

๑. ควรมีการศึกษาความแตกต่างของชาวบ้านที่ยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์เร็วกับชาวบ้านที่ยอมรับช้าในด้านเศรษฐกิจสังคม กานิยมทางสังคม ทักษะและความสำเร็จ ตลอดจนการเปิดรับต่อมวลชน

๒. โดยที่ลักษณะของเตาแก๊สมูลสัตว์เป็นสิ่งปลูกสร้างถาวร เพราะฉะนั้นจึงควรมีปัจจัยด้านการถือครองที่ดินโดยการเป็นเจ้าของหรือเช่า และขนาดของที่ดินมาศึกษาด้วย

๓. ควรมีการศึกษาลักษณะของนวัตกรรมเตาแก๊สมูลสัตว์ที่มีผลต่อการยอมรับของชาวบ้าน ทั้งนี้เป็นผลจากการสอบถามเหตุผลของการไม่ยอมรับและการเลิกยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์ของชาวบ้าน (ดูภาคผนวกหน้า ๘๘-๘๐) คุณลักษณะที่ควรศึกษาได้แก่ ๑

๑ เสถียร เขยประพันธ์, การสื่อสารนวัตกรรม, หน้า ๒๑ - ๒๒.

- (ก) ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Relative advantage)
- (ข) ความเข้ากันได้หรือไปด้วยกันได้ (Compatibility)
- (ค) ความยุ่งยากหรือความสลับซับซ้อน (Complexity)
- (ง) ความสามารถในการนำไปทดลองใช้ได้ (Triability)
- (จ) ความสามารถสังเกตได้ (Observability)

เนื่องจากการยอมรับเทคโนโลยีของชาวบ้านนั้นจะคงมีการสร้างเทคโนโลยีและอุปกรณ์อื่นเป็นการสร้างดาวร่วงตลงบนพื้นดินที่ตกลงกระทำกันหลายขั้นตอน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรชอชยากันตามท้องตลาดแล้ว เกษตตามท้องตลาดยอมไถมาโดยสะดวกกว่า ไม่คงมีการก่อสร้างเทคโนโลยียุ่งยากและเสียเวลาทั้งการก่อสร้างเทคโนโลยีแล้วจึงคงอาศัยความรู้ทางเทคโนโลยีที่ลึกซึ้งกว่า การก่อสร้างเทคโนโลยีที่ฉลาดขึ้นก็จะไม่สามารถผลิตเกษตรมาใช้ประโยชน์ได้นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงจากเกษตรชอชยากจะเกิดขึ้นก่อนเมื่อมีการสร้างเทคโนโลยีที่ถึงอุปกรณ์พร้อมแล้วเท่านั้น ไม่สามารถที่จะแยกทำการทดลองใช้เป็นส่วน ๆ ได้ อีกทั้งเกษตรชอชยากของชาวบ้านที่ยังทำใจกันอยู่ก็ยังให้ผลไม่ดีกว่ากับเกษตรตามท้องตลาดอีกด้วย การจะให้ชาวบ้านมองเห็นผลของนวัตกรรมเทคโนโลยีจึงเป็นไปได้ไม่ยากนัก

ดังนั้นคุณลักษณะของนวัตกรรมเทคโนโลยีที่กล่าวจะมีผลโดยแท้จริงต่อการยอมรับของชาวบ้านหรือไม่เป็นสิ่งที่ควรจะต้องมีการศึกษาต่อไปเป็นอย่างยิ่ง

๖. ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการเทคโนโลยี

๖. ควรให้ความสำคัญกับชาวบ้านที่ยอมรับ เทคโนโลยีแล้ว การสนับสนุนให้มีการปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ เพราะชาวบ้านประเภทนี้สามารถเป็นแบบอย่างหรือเป็นสื่อที่พบปะหาทำการเผยแพร่ เทคโนโลยีได้

๒. การมีการเผยแพร่อย่างต่อเนื่องเช่นจักให้มีการอบรมเรื่อง
 เตาแก๊สมูลสัตว์หรือให้มีการพูดถึงเรื่องเตาแก๊สมูลสัตว์ทุกครั้งที่มีการประชุม
 ภายในหมู่บ้าน เป็นต้น

๓. จากเหตุผลในการไม่ยอมรับและเลิกยอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์
 ของชาวบ้าน (ดูภาคผนวกหน้า ๔๔-๕๐) แสดงว่าชาวบ้านยังนำเตาแก๊สมูลสัตว์
 ไปเปรียบเทียบกับแก๊สดังที่ขายตามท้องตลาดในด้านความสะดวกสบาย การ
 ลงทุนก่อสร้างและการใช้ประโยชน์ทางหุงต้มเท่านั้น แต่โดยหลักของการสร้าง
 เตาแก๊สมูลสัตว์นั้นเพื่อเป็นการขจัดสิ่งปฏิกูลอันก่อให้เกิดมลพิษ และมูลสัตว์เคี้ยว
 ที่จะทำให้สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยอยู่ในสภาพถูกสุขลักษณะ เพราะฉะนั้น
 จึงควรรณรงค์ให้ชาวบ้านทราบวัตถุประสงค์ในด้านอนามัยเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้
 ชาวบ้านมีความเข้าใจและหันมายอมรับเตาแก๊สมูลสัตว์มากขึ้น